

Μνήμη δακρυόεσσα: Ναοί και αγιάσματα σε Σηλύβρια και Επιβάτες (Ιωάννης Σιδηράς)

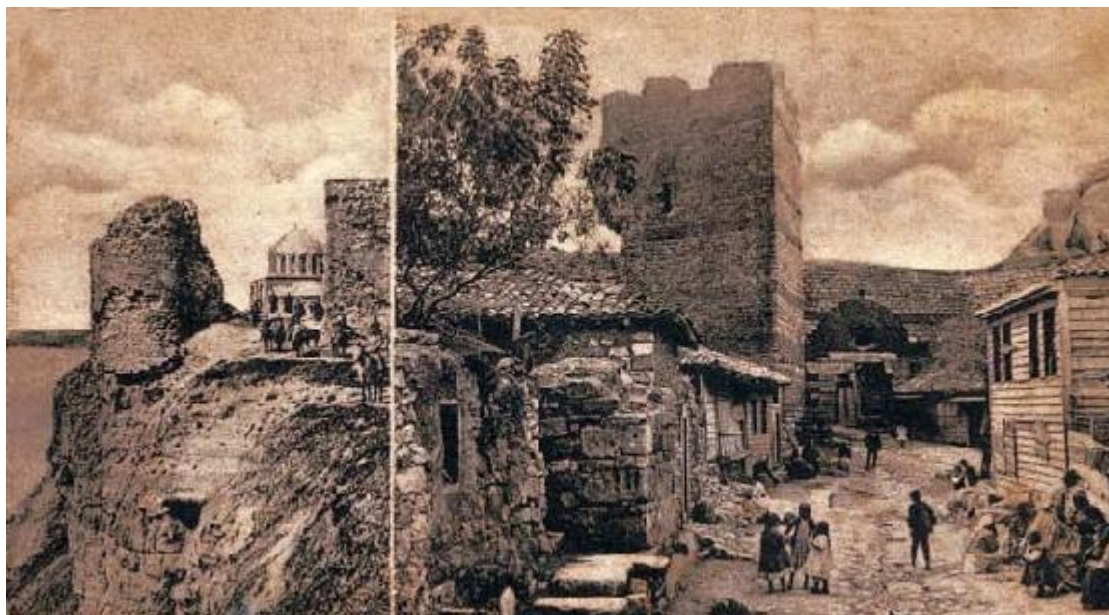
/ [Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση:<http://bitly.com/23Gd1Qe>]

δ) Ο Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, ο οποίος λόγω της θέσεώς του ονομαζόταν «παραπόρτι». Αφού κατεδαφίστηκε, σήμερα στην ίδια τοποθεσία υπάρχει ένα μικρό κάστρο.

ε) Ο ναός του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, ο οποίος ανηγέρθη από τον Μεγαδούκα Αλέξιο Απόκαυκο στο κάστρο της πολιτείας και τα ανάγλυφα μονογράμματά του ως κτίτορος υπήρχαν στα κιονόκρανα του ναού, τα οποία είχε περισώσει ο αρχαιόφιλος Αναστάσιος Σταμούλης, που το σπίτι του ακόμη δεσπόζει κτισμένο επάνω στα τείχη. Αναφέρεται ότι ο Πορθητής, μετά το 1453 μ.Χ., είχε μετατρέψει τον ναό αυτό σε τζαμί, που ήταν γνωστό ως «φατχιέ η χιουνκιάρ τζαμί. Επειδή όμως οι Τούρκοι προτίμησαν να εγκατασταθούν στα χαμηλά της Πολιτείας, παρεχώρησαν το μέσα και το επάνω κάστρο στους χριστιανούς. Έτσι το τέμενος παραμελήθηκε σύντομα και με μισογκρεμισμένο τον μιναρέ του ήταν ήδη ερείπιο και στα μέσα του προηγούμενου αιώνας. [...]

στ) Ο ναός του Αγίου Αγαθονίκου, ο οποίος μαρτύρησε στη Σηλύβρια, ανεγερθείς από τον Μεγαδούκα Αλέξιο Απόκαυκο.

ζ) Ο τρουλλαίος ναός του Αγίου Γεωργίου (1669).

η) Η παράδοση αναφέρει ότι εν συνόλω υπήρχαν στη Σηλύβρια περί τις 40 Εκκλησίες εκ των οποίων μία ήταν αφιερωμένη στην Αγία Θεοδοσία.

Τα αγιάσματα της πόλεως ήταν: της αγίας Βλαχέραινας, της αγίας Παρασκευής, της αγίας Άννης, του αγίου Δημητρίου, του αγίου Ελευθερίου, του αγίου Παντελεήμονος και δύο του αγίου Αγαθονίκου. Κατά δε την περίοδο της βυζαντινής αυτοκρατορίας υπήρχαν οι Μονές της Αγίας Μαρίνης (1437) και του Οσίου Αλεξίου (1270).

Στη δεύτερη σε πληθυσμό κωμόπολη των Επιβατών υπήρχαν τρεις ναοί: α) της πολιούχου και γόνου των Επιβατών Οσίας Παρασκευής της Επιβατινής, η οποία εγεννήθη και εμαρτύρησε το 1150 μ.Χ., αλλά ετάφη στην Καλλικράτεια, όπου και ο τάφος αυτής. Κατά το έτος 1639, επ' Πατριαρχίας Παρθενίου Α' και Σουλτάνου Μουράτ του Δ', ο ηγεμόνας της Μολδαβίας Βασίλειος μετακόμισε το ιερό λείψανο της Οσιομάρτυρος στο Ιάσιο, όπου φυλάσσεται μέχρι και σήμερα. Ο ναός της Οσίας στους Επιβάτες μετά το 1923, αφού επ' έτη χρησίμευσε ως αποθήκη, κατεδαφίσθη το έτος 1979. β) Ο Ναός του Αγίου Γεωργίου, που σώζεται μέχρι και σήμερα, μετά το 1923 μετετράπη σε τζαμί. γ) Ο Ναός των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, τον οποίο ανήγειρε ο Σαράντης Αρχιγένης δεν σώζεται και στην ίδια τοποθεσία ανηγέρθη τέμενος.

Οι περίπου 500 οικογένειες Ρωμιών που διαβιούσαν στους Επιβάτες και υπέμειναν

τα πάνδεινα από τις βιαιοπραγίες των Νεοτούρκων κατά τα έτη 1913-1914, μετά το 1923 εγκατεστάθησαν στη Θράκη και την Μακεδονία ιδρύοντας και το γνωστό κεφαλοχώρι των «Νέων Επιβατών».

Στο χωριό Εξάστερο (ή Ξάστερο) με τις περίπου 500 οικογένειες Ρωμιών λειτουργούσε μικτό τετρατάξιο δημοτικό σχολείο και εξατάξια Αστική Σχολή, που εστεγάζετο σε περίλαμπρο πετρόκτιστο κτίριο, ενώ λειτουργούσαν και 3 εκκλησίες. Στους δε κρημνούς της χαράδρας απομένει λαξευμένο στον μαλακό βράχο το παρεκκλήσι της Αγίας Φωτεινής. Στο κέντρο της πλατείας της Σχολής δεσπόζει η «χαβούζα», δεξαμενή και σήμερα, μια από τις έξι βρύσες που ύδρευαν τους κατοίκους του Εξάστερου.

Ακμάζουσες ήταν προ του 1923 και οι κοινότητες του Οικονομείου με τις 106 Ρωμαίικες οικογένειες και του Φαναρίου του οποίου οι μισοί κάτοικοι με τα εκκλησιαστικά κειμήλια (Ευαγγέλια, εικόνα της Παναγίας, δισκοπότηρα, εξαπτέρυγα, στέφανα γάμου, θυμιατά) εγκατεστάθησαν στο χωριό Μέγα Κρανοβούνιο του Ν. Ροδόπης και οι άλλοι μισοί στο χωριό Όλβιο της Ξάνθης. Οι δε κάτοικοι της κοινότητος των Δελλιώνων που το 1920 ανήρχοντο στους 1731 μετά το 1923 εγκατεστάθησαν στη Θράκη και την Μακεδονία. Από την επαρχία Σηλυβρίας ανεδείχθησαν κατά τον 20ό αιώνα οι παρακάτω Εκκλησιαστικές προσωπικότητες: α) Ο εκ Σηλυβρίας Μητροπολίτης Ιερισσού και Αγίου Όρους Σωκράτης Σταυρίδης (1866-1945). β) Ο εκ των Δελλιώνων Μητροπολίτης Θυατείρων και Μεγάλης Βρεττανίας Γερμανός Στρηνόπουλος (1872-1951). γ) Ο εκ Σηλυβρίας Μητροπολίτης Μυριοφύτου και Περιστάσεως, έπειτα Βεροίας και Ναούσης, και είτα Ελευθερουπόλεως Σωφρόνιος Σταμούλης (1875-1960). Από το 1923, όταν απορφάνεψε η θρακοπελάγια και «πάγκαλος νύμφη» Σηλύβρια, παρήλθαν πολλά έτη, αλλά ουδέποτε λησμονήθηκε κάτω από τον ανίκητο πανδαμάτορα χρόνο, αφού ζεί μέσα στις «ακοίμητες συνειδήσεις» των επιγενομένων βλαστών των προσφυγικών οικογενειών που εγκατεστάθησαν, δούλεψαν σκληρά και τίμια, και πρόκοψαν στην Ελληνική Θράκη και τη Μακεδονία.

Και κάθε φορά που η Μητέρα Ορθόδοξη Εκκλησία καλεί πανηγυρικώς τα απανταχού της γης τέκνα της να εορτάσουν την Παναγία την Σηλυβριανή, την Οσία Παρασκευή την Επιβατινή, τον Άγιο Αγαθόνικο, τον γόνο της Σηλυβρίας Αγιο Νεκτάριο, τότε ζωντανεύουν μνήμες άσβεστες και χτυπούν δυνατά καρδιές προσφυγικές. Μάτια γεμίζουν δάκρυα που ως δροσοσταλίδες αγιασμού ποτίζουν τις καρδιές και τις ψυχές όλων εκείνων που έφυγαν για τον «επέκεινα του τάφου κόσμο» με τον καημό και το μαράζι της απορφανεμένης γλυκιάς πατρίδας. Όλοι μαζί, ζώντες και κεκοιμημένοι, συγκεντρώνονται εν «λειτουργική ευχαριστιακή συνάξει» στη Σηλύβρια, Κατά την ημέρα της ιεράς μνήμης του σηλυβριανού Αγίου

Νεκταρίου, μια ανάσα από το πατρικό σπίτι του. Ιδού η Σηλύβρια αναστήθηκε...

Πηγή: Πειραιϊκή Εκκλησία, Μηνιαίο περιοδικό Ιεράς Μητροπόλεως Πειραιώς, έτος 24, τ.264, Νοέμβριος 2014